

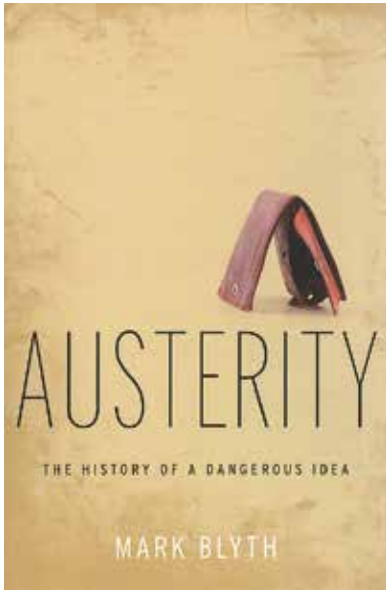
LUKUVIHJE

MARK BLYTH

Austerity: The history of a Dangerous Idea. Oxford: Oxford University Press, 2013. 288 s.

RISTO RÖNKKÖ

Tohtorikoulutettava
TAMPEREEN YLIOPISTO
risto.ronkko@uta.fi

Toronton G20-kokous kesällä 2010 oli käännekohta finanssikriisin jälkeisessä finanssipolitiikassa. Elvyttävästä finanssipolitiikasta siirryttiin julkisia talouksia tasapainottavaan kiristyspolitiikkaan ("austerity"). Vaikka talouskasvu on kehittyneissä maissa alkanut pikkuhiljaa elpyä, kiristyspolitiikan tulokset ovat toistaiseksi olleet pettymys. Valtavirran taloustieteilijöiden mukaan tässä ei ole ollut mitään yllättävää, ja samaa mieltä on yhdysvaltalaisen Brownin yliopiston valtio-opin professori Mark Blyth. Hänen pääviestinsä on, että jo loogisesti ajatellen kiristyspolitiikka ei toimi laskuhdanteessa, eikä se käytännössä ole toiminutkaan.

Kirjan alussa Blyth käy läpi finanssikriisin ja euroalueen velkakriisin taustoja. Katsaus on yksi ytimekkäimmistä ja selkeimmistä, joita olen aiheesta lukenut. Seuraavaksi siirrytään kirjan mielenkiin-

toisimpaan osioon. Siinä Blyth tarkastelee kiristyspolitiikka-ajattelun aatehistoriaa, sekä sitä, miksi se 1930-luvun laman aikaisesta epäonnistumisistaan huolimatta on palannut talouspolitiikan keskiöön.

Kiristyspolitiikka-ajattelun siemenet ovat Blythin mukaan klassisessa liberalismissa ja sen valtion rooliin taloudessa sekä julkiseen velkaan liittyvässä problematisoinnissa. 1930-luvun lamassa toteutettu kiristyspolitiikka on Blythin mukaan jatkumoa klassisen liberalismiin ajattelulle sovellettuna valtion kasvaneeseen rooliin taloudessa.

Tämän päivän kiristyspolitiikka-ajattelun taustalla Blyth näkee Euroopassa saksalaisen ordoliberalismin perinteen ja Yhdysvalloissa taloustieteen itävaltalaisen koulukunnan siellä saaman jalansijan. Ordoliberalismissa valtiolla nähdään vahva markkinoita säätelevä rooli, mutta suhdannepoliittisena toimijana valtion rooli on heikko. Itävaltalainen koulukunta taas näkee valtion roolin taloudessa ylipäätään pienenä. Lisäksi julkisen sektorin elvyttävä suhdannepolitiikka ja väliintulo pankkikriiseissä on itävaltalaisen koulukunnan mukaan haitallista. Nämä yhdistettynä monetarismiin ja uusliberalismin nousuun palauttavat kiristyspolitiikan keynesiläisen aikakauden jälkeen politiikantekijöiden työkalupakkiin.

Tämän jälkeen Blyth tarkastelee taupauskohtaisesti maailmansotien väliseltä ajalta sekä 1980- ja 1990-luvuilta kiristyspolitiikan onnistumista käytännössä. Osaa tarkastelluista tapauksista, kuten Irlannin kiristyspolitiikkaa 1980-luvun lopulla ja Baltian maiden politiikkare-

aktioita nykykriisissä, pidetään joissakin tutkimuksissa esimerkkinä kiristyspolitiikan onnistumisesta. Blyth kuitenkin joko torjuu, että tapaukset olisivat olleet menestyksiä laisinkaan, tai arvioi menestyksen johtuneen suosiollisista ulkoisista tekijöistä.

Blythin kirja on ansiokas katsaus kiristyspolitiikka-ajattelun historiaan. Hän kirjoittaa suurelle yleisölle selkeästi, joskin avaintemojen liiallinen toisto tekee kirjasta toisinaan hieman junnaavan. Blythin vahvuudet ovat kiristyspolitiikan aatehistorian tarkastelussa, ja kirjan lukua aiheesta onkin ilo lukea. Kiristyspolitiikan käytännön kokemuksia tarkasteleva luku on lyhykäisyydessään melko pintapuolinen, mikä on kirjan heikkouksia. Vaikka Blythin argumentaatio kiristyspolitiikkaa vastaan onkin pääasiassa vakuuttavaa, hänen näkemyksensä kiristyspolitiikan epäonnistumisista ovat joissakin tapauksissa hieman yksioikoisia. Puutteistaan huolimatta Blythin teos on kattava ja mielenkiintoinen läpileikkaus kiristyspolitiikan historiasta, ja samalla muistutus erityisesti poliitikoille ja ekonomisteille ideologioiden voimasta. ■